

Riksförbundet VISIR styrelseledamöter på planeringsdagen

Verksamhetsberättelse

Riksförbundet VISIR

År 2020

Antagen på styrelsemötet 2021-02-17

Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm
Telefon 08-591 282 11, e-post visir@telia.com
www.visominteroker.se, Facebook.com/visominteroker

VISIR

VISIR - Vi Som Inte Röker och är en ideell, politisk och religiös obunden organisation. VISIR arbetar för ett tobaksfritt samhälle och arbetar genom kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte, personlig påverkan och opinionsbildning. VISIR har bedrivit insatser inom följande områden:

- Informera och opinionsbilda kring tobaksindustrin och tobakens negativa påverkan på miljö
- Målgruppsinriktade insatser mot rökning till barn/ungdomar och de grupper som röker mest
- Arbeta för ett Rökfritt Sverige 2025
- Medverka till att skapa fler rökfria miljöer
- Medlemstidningen VISIR Aktuellt 4 nr/år
- Samarbeta med kommuner, landsting, myndigheter och organisationer

Sammanfattning

Tobaksbruket är vårt enskilt största folkhälsoproblem som går att förebygga. Det tobaksförebyggande arbetet är en förutsättning för jämlik hälsa, minskat tobaksbruk och en utfasning av tobaksrökning till 2025. Arbetet har bedrivits målgrupps inriktat, kontinuerligt och långsiktigt.

Visirs verksamhet baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Verksamheten knyter an till Folkhälsomyndighetens uppdrag, Nationella folkhälsopolitikens målområde 11, Tobakskonventionen artiklarna 5.3, 8 och 14, Barnkonventionen och nationella ANDTS-strategin 2021-2025.

VISIR hade vid årsskiftet 614 medlemmar fördelade över landet. Riksförbundet VISIR samverkar med regionala- och lokala beslutsfattare, myndigheter och organisationer.

Ett antal debattartiklar har skrivits och publicerats i tidningarna Mat & Klimat, Uppsala Nya Tidning, SvD, Altinget och Aftonbladet.

VISIR har deltagit i nätverken: Svenska NCD-nätverket (Non- communicable diseases - icke smittsamma sjukdomar), TPLR (Tobaksprevention i Kommuner och Regioner), Tobaksfakta – oberoende tankesmedja, CAN samt Cancerfonden.

VISIR bedriver sedan år 2015 projekt Rökfri Ramadan i Stockholm och Göteborg. Projektet har tagit fram ramadanfolder med information om rökning samt bönetider.

Rapporten "Tobaksindustrins miljöpåverkan- genomgång av forskningsläget 2018" har uppdaterats till 2020 och översatts till engelska. En publik folder av rapporten har producerats.

Digitalt riksdagsseminarium "Rökningen minskar, men intresset för cannabis vinner mark – hur får vi ett både tobaks- och cannabisfritt samhälle?" genomfördes den 7 oktober på Miljöpartiets partikansli i Stockholm. Seminariet har haft 582 visningar på Youtube, länk till seminariet <https://youtu.be/RaN2sjgt6k>

Förbundsstyrelsen 2020

Förbundsstyrelsen är en ideellt arbetande styrelse och har under 2020 bestått av: ordförande Agneta Alderstig Göteborg, vice ordförande Niclas Malmberg Uppsala, sekreterare Brith-Marie Delander Viken, kassör Eva Hedström Stockholm
Ledamöter; Anna Sibinska Göteborg, Arvid Öhlin Stockholm, Gert Essle Göteborg, Henrik Ripa Lerum, Marie-Louise Hänel Sandström Göteborg, Suzanne Bengtsson Stockholm.
Revisorer: Gunnar Ek Göteborg och Ingvar Andersson Kalmar.
Valberedning: Bo Hellgren Stockholm

I juli 2020 avled Rf VISIRs tidigare förbundsordförande och styrelseledamot Henrik Ripa.

Förbundsmöte den 8 mars 2020

Riksförbundet VISIR hade förbundsmöte den 8 mars 2020 i Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B i Stockholm. Mötet valde Agneta Alderstig till förbundsordförande på ett år. Ett konstituerande möte hölls direkt efter förbundsmötet.

Firmatecknare är Agneta Alderstig och Eva Hedström tillsammans och var och en för sig.

En Proposition hade kommit in till förbundsstyrelsen: Proposition "Tobak och cannabis".

Förbundsstyrelsens möten 2020

Förbundsstyrelsen har under året haft nio protokollförda telefonmöten och ett lunch till lunch möte i Göteborg.

Ordföranden har under året gett löpande stöd och information till verksamhet, kansli och ledamöter via mejl, sms och telefon.

Riksförbundets kansli

VISIR har kansliet i Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B i Stockholm. Åsa Malmberg arbetar på kansliet cirka 8 timmar per vecka med allmänna kontorsgöromål samt medlemsregister. Övriga arbetsuppgifter fördelas på styrelseledamöter.

Medlemsstatistik

Vid utgången av 2020 hade Riksförbundet VISIR totalt 590 medlemmar fördelade på medlemskategorierna:

- Medlem 406 personer
- Familjemedlem 90 personer
- Stödmedlem 5
- Ungdomsmedlem upptill 20 år 4 personer
- Organisationer 14
- Ständig medlem 71 personer
- Hedersmedlem 10 personer

Flest medlemmar i fallande ordning finns i regionerna: Stockholm, Västra Götaland, Skåne, Uppsala och Östergötland.

Under året har det tillkommit **XX** nya medlemmar. Ungdomar under 20 år är medlemskapet kostnadsfritt. Medlemskapet avslutades för **XX** medlemmar. En vanlig orsak att medlemskap upphör är på grund av hög ålder eller att medlem avlider.

Finansiering

VISIR finansierades av medlemsavgifter, Folkhälsomyndighetens organisationsbidrag 2020 och gåvor.

Åtterrapporering av Visirs organisationsbidrag 2019 redovisades till Folkhälsomyndigheten våren 2020 och har godkänts.

Ansökan om organisationsbidrag för tobakspreventiv verksamhet 2021 skrevs och skickades in hösten 2020 till Folkhälsomyndigheten. Besked om beviljat organisationsbidrag 2021 lämnas i januari 2021.

Verksamheten 2020

Visirs verksamhet har bedrivits utifrån tre huvudmål.

- Främja rökfria miljöer
- Förebygga tobaksbruk
- Främja rökstopp i de grupper som röker mest

Främja rökfria miljöer

Projekt Rökfria hem

Rökfria hem är angeläget för flera av VISIRs medlemmar. Det visar telefonsamtalen som kommer till kansliet. Sedan flera år arbetar VISIR för rätten till en rökfri bostad, balkong och loftgång. Facebook.com/visominteroker har uppmärksammat nytillkomna rökfria flerfamiljshus. VISIR har producerat foldern "*Passiv rökning dödar*" som skickas till medlemmar och övriga. Foldern kan beställas från kansliet eller laddas ner från hemsidan www.visominteroker.se.

Hösten 2016 anordnade VISIR och Astma- och allergiförbundet en halvdagskonferens "Rökfritt boende – går det?" i Örebro. Se på Astma- och Allergiförbundets Youtube kanal: <https://www.youtube.com/user/aochaf>.

Rökfri arbetstid

Projekt "Stoppa rökning på ARTEX" planerades under hösten för att skapa en rökfri arbetsplats. På grund av covid-19 har insatserna skjutits på framtiden.

Kommunkontakter

VISIR konstaterade i projekt "Kommunkontakter 2018" att många av kommunernas hemsidor fanns rökpolicys för anställda och/eller enskilda skolors ordningsregler och uthyrningsstugor.

På många kommuners hemsida står det "*näst efter tobaksrökning är radon den vanligaste orsaken till lungcancer*". Radon hade oftast en egen flik med mycket information men ingen information om tobaksrökning. Hos några fanns en flik "*störande lukter*" där tobak stod tillsammans med matos och vedeldning.

VISIR har fortsatt med kommunkontakter och informera via brev om tobakslagen som trädde ikraft den 1 juli 2019. Visirs foldrar "*Passiv rökning dödar*" och "*Tobaksindustrin - en av de största miljöbovarna*" har skickats till kommunerna.

Förebygga tobaksbruk

VISIR-klubben var en ungdomssida i VISIR Aktuellt. Redaktören uppmanade ungdomar att skriva och berätta om sina egna upplevelser om rökning. Under fem år skickades förslag och idéer till VISIR-klubben och detta sammanställdes och publicerades 2020 i ett häfte. Häftets målgrupp är alla som i sitt arbete kommer i kontakt med barn och unga.

En fritidsgård i Sörmland kontaktade VISIR när de såg en affisch på hemsidan som de ville använda inför Tobaksfria dagen. Fritidsgården informerades om foldern "*Första blosset och du kan vara FAST*" och detta ledde till möte med fritidsgården. Material överlämnades och de fick tips på hur man informerar och engagerar ungdomar. De vill att vi medverkar men med tanke på pandemin valde VISIR att skjuta det på framtiden. VISIR behåller kontakten med fritidsgården.

Spridning av VISIRs tre tobaksförebyggande foldrarna skedde digitalt till länsstyrelsernas ANDT-samordnare, kommunala samordnare, fritidsgårdar och ungdomsmottagningar under hösten.

VISIRs debattartikel "Skapa rökfri stadskärna" var införd i UNT (Uppsala Nya Tidning) den 30 juni.
<https://www.unt.se/asikt/debatt/skapa-rokfri-stadskarna-5347301.aspx>

Projekt Lagar för allas framtid

VISIR deltar i projekt "Lagar för allas framtid" som genomförs tillsammans med Tobaksfaktas 18 medlemsorganisationer. Syftet är att skapa opinion för lagar som skyddar barn och unga mot tobak. Under år 2020 har arbetat främst varit inriktat på att planera en strategi, kampanjfilm och material. Filmen beräknas kunna visas under februari 2021. Detta är starten i en kampanj med flera aktiviteter.

Riksdagsseminarium den 7 oktober "*Rökningen minskar, men intresset för cannabis vinner mark – hur får vi ett både tobaks- och cannabisfritt samhälle?*"

Seminariet genomfördes på Miljöpartiets partikansli i Stockholm. Seminariet anordnades av VISIR, Anna Sibinska och miljöpartiet. Niclas Malmberg var moderator. Programmet innehöll: "*Utveckling av ungdomars tobak- och cannabisanvändning*" med Ulf Guttormsson CAN, "*WHO om de hälso- och sociala effekterna av cannabis*" med Maria Renström, f.d Ämnesråd och chef för regeringens ANDT

sekretariat och fd expert vid Världshälsoorganisationen samt "Tobak och covid-19 pandemin" med Matz Larsson, Överläkare Universitetssjukhuset Örebro. Seminariet genomfördes digitalt och har hitintills haft 582 visningar, se <https://youtu.be/RanN2sigt6k>

Främja rökstopp i de grupper som röker mest

Rökfri Ramadan

Det finns behov av insatser mot tobak och tobaksbruk till invandrare och flyktingar. För en bättre hälsa och minskat tobaksbruk bedrivs projekt RÖKFRI RAMADAN. Religionen blir en arbetsmetod när koranen uppmanar "att vara rädd om sin hälsa".

Projekt RÖKFRI RAMADAN har pågått sedan 2015 och är ett samarbetsprojekt mellan VISIR, Sluta-Röka-Linjen, moskéer, Stockholms kommun, Göteborgs kommun och Angereds Närsjukhus. VISIR var sammankallande. Övriga medverkande var stadsdelsförvaltningar (Rinkeby-Kista, Södermalm, Spånga-Tensta), Socialförvaltningen, Sluta-Röka-Linjen samt organisationerna Islamiska förbundet i Järva, Islamiskt kulturcentrum i Rinkeby.

Ett ramadanblad togs fram med kortfattad information om rökning och kalender med bönetider på svenska, arabiska, turkiska och somaliska i Göteborg.

Projektet i Stockholm tog fram ett informationsblad utan bönetider.

Moskéerna stängdes i mars på grund av pandemin. Vi tryckte upp ramadanblad som fanns på Angereds Närsjukhus och medborgarkontor. Foldern fanns digitalt på hemsidor.

Imam Mahmoud Khalfi blev intervju i Tobaksfakta maj 2020 om Rökfri Ramadan. Se bifogar länk <https://tobaksfakta.se/imam-mahmoud-khalfi-ramadan-utmarkt-tillfalle-att-sluta-roka/>

Projektet planerade att sprida rökfri ramadan över hela landet. VISIR inbjöds till möte med Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) som träffar riksorganisationerna fyra gånger per år. SST har kontakt med samtliga religiösa trossamfund i Sverige. SST arbetar efter en statlig förordning och kan enligt denna inte ge ekonomisk bidrag till Rökfri Ramadan men vill gärna bidra med kontakter.

Ett resultat av projektet är att anställda i Stockholms kommun och Angereds Närsjukhus upplever att de har fått bättre samarbete med moskéns personal genom arbetet med Rökfri Ramadan.

SFI - Svenska För Invandrare

Det råder okunskap hos många av våra invandrargrupper. Inom VISIR finns kunskap och erfarenhet av att bedriva information i SFI-klasser. VISIR inbjöds att föreläsa för Räddningstjänst Väst i deras arbete med att nå invandrare/flyktingar. Ett samarbete inleddes och föreläsningar i Varberg planerades men pga pandemin har föreläsningarna skjutits fram till våren 2021.

Fontänhusen - Minskad rökning för personer med psykisk ohälsa

En av de grupper i samhället som röker mest är personer med psykisk ohälsa. Agneta Alderstig har under flera år arbetat för att minska rökningen bland medlemmar på Fontänhusen främst i Göteborg. Fontänhusen bedriver dagverksamhet för personer med psykisk ohälsa. Detta arbete återupptas efter pandemin.

Tobaksindustrin miljöpåverkan

Rapporten "*Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2018*" presenterades den 23 januari 2019 vid ett riksdagsseminarium. Rapporten utgör en sammanställning av forskningsläget vad gäller olika delar av tobaksindustrins miljöpåverkan, och analyser utifrån tobaksbolagens egen miljöredovisning. Rapporten har reviderats under 2020 och översatts till engelska. Rapporten kommer att publiceras 2021.

Rapporterna finns att ladda ner i sin helhet: <http://www.visominteroker.se/wp-content/uploads/Rapport-Tobaksindustrins-miljöpåverkan-en-genomgång-av-forskningsläget-2018.pdf> eller kan beställas på VISIRs kansli.

Föreläsningar kring tobakens miljöpåverkan

Niclas Malmberg har under året fortsatt att hålla föreläsningar kring tobakens miljöpåverkan. Pga pandemin har dessa sedan i mars 2020 hållits digitalt. I Studieförbundet Vuxenskola i Uppsala finns Niclas Malmbergs föredrag nu med i kursutbudet (som digital kurs vid tre kurstillfällen).

Nätverk/samarbetspartners

Tobaksfakta - oberoende Tankesmedja

Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 är en verksamhet med potential för Visirs utveckling och det tobakspolitiska arbetet. VISIR verkar för ett mål datum 2025 då rökningen ska ha minskat till under fem procent i befolkningen. VISIR samverkar med Tobaksfakta och deras 18 medlemsorganisationer i digitala nätverksmöten.

Tobaksprevention i landsting och region – TPLR

Nationella nätverket för Tobaksprevention i regioner (TPLR) tillkom i början av 1990-talet på Folkhälsoinstitutet och består av kontaktperson från region, Göteborgs stad samt ordförande i VISIR, YMT och Tobaksfakta. TPLR har ett möte per år och arrangör av LUFT-konferensen.

Svenska NCD-nätverket

VISIR ingår i svenska NCD-nätverket (Non Communicable Diseases = icke smittsamma sjukdomar). Nätverket består av ett 20-tal organisationer som på olika sätt arbetar med levnadsvanor och ohälsa. Agneta Alderstig och Suzanne Bengtsson har deltagit på nätverkets fyra digitala möten. Följande gemensamma insatser har gjorts av NCD-nätverket:

- "YTTRANDE över betänkandet *Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten*, SOU 2020:45" till Justitiedepartementet.

- Debattartikel i Altinget 24/11 "Det räcker inte att prata om vikten av förebyggande insatser"
<https://www.altinget.se/artikel/det-racker-inte-att-prata-om-vikten-av-forebyggande-insatser>

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning - CAN

CAN är ett nationellt kompetenscentrum med undersökningar, forskning och kunskapshöjande insatser om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. VISIR är sedan 2020 en av CANs medlemsorganisationer. CAN deltog med föreläsning på VISIRs riksdagsseminarium den 7 oktober.

Cancerfonden

VISIR är en av 28 huvudmän i Cancerfonden. Henrik Ripa ingick i Cancerfondens styrelse och Agneta Alderstig ingick i huvudmannagruppen. VISIR har nominerat Marie-Louise Hänel Sandström att ingå i Cancerfondens styrelse 2021.

Yrkesföreningar mot Tobak (YMT)

Yrkesföreningar mot Tobak består av fem yrkesföreningar (Lärare, Läkare, Sjuksköterskor, Tandläkare, Psykologer). VISIR har samarbete, erfarenhetsutbyte och kontinuerlig kontakt med samtliga yrkesföreningar. YMTs Nyhetsbrev har vidarebefordrats till styrelseledamöter.

Informationskanaler/ sociala medier

Medlemstidningen VISIR Aktuellt

Medlemstidningen VISIR Aktuellt speglar genom reportage och aktuella inlägg förbundets arbete och nya forskningsrön.

VISIR Aktuellt utkommer med fyra nummer per år varav ett är dubbelnummer och trycks i 1200 exemplar. Tidningen skickas per post till medlemmar över 20 år. Tidningen sprids digitalt till olika nätverk och kan laddas ner från www.visominteroker.se.

Ansvarig utgivare och redaktör är Arne Stråby. Ansvarig för två korsord med tobaksbudskap är Bo Hellgren. Företaget Myntadesign i Uppsala ansvarar för layout.

Hemsida och Facebook

Hemsidan ses över och uppdateras kontinuerligt www.visominteroker.se

VISIRs facebook sida har 893 personer som gillar sidan och 875 följare
www.facebook.com/visominteroker

Informationsmaterial från Riksförbundet VISIR

VISIR har under året producerat material som kan laddas ner från www.visominteroker.se eller beställas kostnadsfritt på VISIRs kansli. Följande material har producerats 2020:

- Två Ramadanblad 2020 med olika bönetider och budskap på svenska, arabiska och somaliska
- Rapporten "Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2020" samt engelsk översättning.

- Medlemstidningen VISIR Aktuellt 4nr/år
- Informations kort för "Covid-19 pandemin och rökning"
- Foldern "Första blosset och du kan vara FAST" samt engelsk översättning
- Häftet "VISIR-klubben – häftet innehåller en samling idéer, förslag och tankar om ett tobaksfritt Sverige från de ungas perspektiv".

Tidigare produktioner är: Våga säga nej till rökning, Passiv rökning dödar, Tobaksindustrin – en av de största miljöbovarna.

Boken "Tobakspesten, lungcancerproducenterna och Frihetsförbundet VISIR" utkom 2014. Boken finns att köpa på <https://www.adlibris.com/se/bok/tobakspesten-lungcancerproducenterna-och-frihetsforbundet-visir-9789198181708>

Opinionsbildning

Debattartiklar/artiklar/remissvar

Debattartikeln "Dags att förbjuda reklam på cigarettpaket" införd i Miljömagasinet vecka 26

Livsmedelskedjorna Coop och Axfood

Niclas Malmberg intervjuade företrädare för Coop och Axfood om varför deras respektive kedjor inte slutar sälja cigaretter. Artikeln publicerad i Mat & Klimat i oktober : <http://matochklimat.nu/mindre-butiker-ratar-tobaksprodukter-men-de-stora-livsmedelskedjorna-slapar-efter/>

Remissvar till Justitiedepartementet

VISIR inbjöds och gav synpunkter på utredningen "Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten SOU 2020:45".

Visirs lokalföreningar/grupper

VISIR Stockholm/Uppsala: Yvonne Berling är ordförande och kontaktperson. Gruppen träffades varje onsdag på Olof Palmes gata 25 i Stockholm under ledning av Yvonne Berling för att diskutera tobaksfrågor. Träffarna har ställts in sedan i mars på grund av pandemin.

VISIR Gotland: Ingegerd Alstermark har utsett till Gotlands kontaktperson i Riksförbundet VISIR.

Förbundsstyrelsens slutord

VISIR har uppfyllt verksamhetens mål. VISIR har bedrivit målgruppsinriktade insatser och genom omvärldsbevakning blivit medveten om vikten av att koppla miljö och cannabis med tobak. VISIR uppmärksammar också att fler "tobaksfria" produkter innehåller nikotin och att olika smaktillsatser lockar unga att börja röka och snusa.

Verksamheten har under året präglats av covid-19 pandemin med inställda föreläsningar, konferenser, seminarier och möten. De möten och seminarier som har genomförts har skett via telefonkonferens eller digitalt.

Förbundsstyrelsen ser allvarliga tendenser i samhället till att drogliberala värderingar ökar, vilket kan leda till att tobaksbruket ersätts med andra droger, som till exempel cannabis. Alarmerande är att ungdomars inställning till droger har blivit allt mer tillåtande. Att reducera det opinionsbildande arbetet mot rökning till att bara omfatta tobak är begränsande, inte minst som samhällsdebatten i allt mindre omfattning handlar om tobak, samtidigt som debatten kring miljö, tobaksfria produkter, nikotin, vitt snus och smaktillsatser har skjutit fart det senaste året.

Stockholm den 7 mars 2021

Agneta Alderstig
ordförande

Niclas Malmberg
vice ordförande

Eva Hedström
kassör

Brith-Marie Delander
sekreterare

Anna Sibinska
ledamot

Arvid Öhlin
ledamot

Gert Essle
ledamot

Henrik Ripa
ledamot

Marie-Louise Hänel Sandström
ledamot

Suzanne Bengtsson
ledamot